

Наука державного управління

Досягнення, завдання та перспективи

Володимир Бездітний

«Юридична газета»

Саме під такою назвою 29 листопада пройшла всеукраїнська конференція на базі Національної академії державного управління при Президентові України, гостями якої стали провідні науковці в галузі державного управління та представники органів державної влади.

Необхідність дослідження науки державного управління покладається не лише на науковців та державних діячів, але й на представників інших професій, які можна позиціонувати як публічно-правові. До таких професій сміливо можна відносити й правову.

Під час відкриття конференції **Юрій Ковбасюк**, президент Національної академії державного управління при Президентові України, зазначив, галузь науки державного управління офіційно запроваджена відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 29 листопада 1997 року. І вже за 15 років, протягом яких наука державного управління постійно розвивалася, діє потужний кадровий потенціал, який налічує понад 150 докторів наук.

Олександр Осауленко, голова Державної служби статистики, наголосив, що упродовж останніх років наука

ФОТО НАДАНЕ ОРГАНІЗАТОРАМИ

Наприкінці листопада пройшла всеукраїнська конференція на базі Національної академії державного управління при Президентові України, гостями якої стали провідні науковці в галузі державного управління та представники органів державної влади

державного управління зазнала низки змін, що, у свою чергу, позитивно впливає на діяльність органів державної влади.

До вітальних слів приєднався і **Леонід Кравчук**, перший Президент України, оскільки саме за його сприяння відбувалися ключові події у галузі державного управління. Так, за словами Леоніда Макаровича, протягом останнього часу значно змінився зміст державного управління. Якщо

«НЕОБХІДНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПОКЛАДАЄТЬСЯ НЕ ЛИШЕ НА НАУКОВЦІВ ТА ДЕРЖАВНИХ ДІЯЧІВ, АЛЕ Й НА ПРЕДСТАВНИКІВ ІНШИХ ПРОФЕСІЙ, ЯКІ МОЖНА ПОЗИЦІОНУВАТИ ЯК ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ. ДО ТАКИХ ПРОФЕСІЙ СМІЛИВО МОЖНА ВІДНОСИТИ Й ПРАВОВУ»

раніше характерним було партійно-планове управління, то після створення Держави Україна, створення спеціального інституту з питань державного управління, державне управління має інший характер.

Ми почали вивчати та розуміти, що таке ринкова економіка та що таке державне управління. У подальшому таке вивчення сприяло розвитку та становленню якісних управлінських інструментів. ■

«Формування нової моделі державного управління – ефективний шлях впливу на процеси»

Беригард Шлоер (ФРН)

Доктор права, експерт
Центру міжнародної міграції
та розвитку (CIM)

Коментус матеріал

Сучасний світ вступив в епоху демократизації усіх сфер суспільного життя. Особливого значення таке явище набуває в державно-управлінській діяльності. Головною ознакою цього процесу є перехід до публічного адміністрування як нової моделі державного управління. Безумовно, такий перехід вимагає трансформації всієї системи управління державою, її функціональних та структурних компонентів.

Формування нової моделі державного управління – ефективний шлях впливу на процеси, зумовлений необхідністю протидії загрозам, з якими стикнувся глобалізований світ. Насамперед це проблеми захисту довкілля, подолання бідності, загроза тероризму тощо. Потребують державного втручання і процеси розвитку комплексів економічних, соціальних та інших структур. Держави об'єктивно переживають

період втручання міжнародних елементів у такі суспільні інститути, як міліція, судова система та соціальний сектор, які тривалий час залишалися резервуаром національних структур і правил.

Українська громадськість також очікує ефективного публічного адміністрування від держави. Існує лише одне маленьке питання: хто має його забезпечувати? Без сумніву, передусім виконавцем є державна служба. Маючи на увазі вище згадані аргументи, виникає питання: як українська державна служба отримує всю необхідну інформацію і знання? Вирішення цих питань потребує комплексної системи підготовки та інших елементів підвищення кваліфікації посадовців. В Україні головною інституцією в системі підготовки фахівців для органів публічної адміністрації є Національна академія державного управління при Президентові України.

Але чи готова публічна адміністрація до нових завдань та виконання нових функцій, які б відповідали міжнародним стандартам? Чи готова Академія до підготовки сучасних фахівців і міжнародного співробітництва? Нині ми стали свідками, як Академія, акумулюючи кращий міжнародний досвід, вийшла на позиції лідера в підготовці управлінської еліти України. Ми бачимо інтерес студентів до управління державними

справами на засадах кращих демократичних європейських практик. Ми бачимо їхнє бажання розбудувати ефективну демократичну державу. Я сподіваюся, кількість таких небайдужих студентів щороку зростатиме, а академія й надалі залишатиметься надійним партнером органів влади як центр наукового забезпечення роботи всієї системи публічного адміністрування, підготовки і підвищення кваліфікації посадовців.

«До 15-річчя наукової галузі «Державне управління» в Україні»

Володимир Бодров

Докт. екон. наук, професор,
заслужений діяч науки і
техніки України, завідувач
кафедри

Коментус матеріал

15-та річниця започаткування в Україні наукової галузі «Державне управління» дає добру нагоду озирнутися на пройдений шлях, поміркувати про наявні здобутки, втрачені можливості, намітити нові рубежі творчих пошуків і звершень у розвитку фундаментальних та прикладних досліджень відповідно до імперативів ХХІ століття. Насамперед слід зазначити, що за минулі роки відбулося інституційне становлення науки державного управління, яка давно

відома й успішно розвивається на Заході як публічне адміністрування, справляє помітний вплив на практику обґрунтування і прийняття стратегічних суспільно-політичних рішень.

В Україні на сьогодні чітко викристалізувалися й утвердилися чотири складові державно-управлінської науки і практики: власне наукова галузь державного управління; освітня галузь, підготовка кадрів у сфері державного управління і державної служби; вид економічної діяльності; закріплені у загальнодержавному класифікаторі професій відповідні професійно-посадові характеристики і компетенції. Але запровадження в Україні саме наукової галузі державного управління з урахуванням найкращих світових стандартів і досвіду дало потужний імпульс у подоланні трансформаційної кризи 90-х років з її управлінським хаосом, руйнацією збанкрутілої адміністративно-командної системи радянського типу та ідеалізацією механізму ринкової саморегуляції соціально-економічних процесів.

Нова для країни галузь науки в силу її інтегративної природи відкрила зовсім нові горизонти в розвитку теорії і практики державного управління на засадах міждисциплінарних досліджень, об'єднання зусиль науковців з різних галузей знань – юристів, економістів,

політологів, філософів, соціологів, істориків, психологів і т.д. – на розв’язанні нагальних завдань суспільно-економічного розвитку. Безперечним досягненнями на цьому шляху були розроблення і розвиток україномовного категоріально-понятійного апарату державного управління, приведення його у відповідність до загальноприйнятої світової і європейської практики наукових досліджень. На такому підґрунті стали можливими більш глибокі дослідження визначальних тенденцій, основних закономірностей розвитку державного управління в різних країнах, успішної адаптації їх передового досвіду до вітчизняної державно-управлінської діяльності. Заслужують на увагу низка проведених науковцями НАДУ оригінальних досліджень фундаментальних та прикладних проблем управління трансформаційними процесами в різних сферах суспільства перехідного типу. На базі наукових досліджень розгорнута сучасна система підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів державних управлінців, здатних працювати в умовах політичних свобод, демократії, конкуренції і транспарентності. Разом з тим залишає бажати кращого ефективність впровадження результатів наукових досліджень в управлінську практику. Не може задовольняти сповільнений перехід на принципи проектного управління науковою діяльністю, тематична роздрібненість досліджень.

У сучасних умовах перед вітчизняною наукою державного управління постають не менш складні задачі і виклики, пов’язані з модернізацією українського суспільства. Глобальна фінансово-економічна криза відіграла роль каталізатора модернізаційних процесів в Україні, спонукавши до усвідомлення політичними елітами і суспільством загалом необхідності зміни моделі соціально-економічного розвитку. Такі перетворення мають включати в себе і докорінну зміну філософії, ідеології, всієї системи державного управління у напрямку запровадження комплексу стимулюючих важелів і алгоритмів щодо формування нової господарської моделі. У зв’язку з цим виникає нагальна необхідність наукового

опрацювання нової парадигми державного управління соціогосподарськими процесами у межах модернізаційного проекту для України, що має вивести нашу державу на траєкторію сталого інноваційного розвитку.

Йдеться про запровадження у чітко визначених законодавчо ситуаціях системи сучасного дирижизму, де не буде місця для ручного управління. Нова модер-

Наскільки вдалим у подальшому буде розгортання згадуваних процесів і досягнення задекларованих базових пріоритетів, великою мірою (і значно більшою, ніж забезпеченість матеріальними ресурсами, кредитами МВФ тощо) залежатиме від спроможності наукової спільноти до генерування свіжих ідей, оригінальних, нестандартних підходів і управлінських технологій, а також від наявності

ФОТО НАДАНЕ ОРГАНІЗАТОРАМИ

нізаційна стратегія, запропонована Президентом України, якраз і визначає низку базових пріоритетів у формуванні нової парадигми державного інтвенціонізму і дирижизму. Перебіг соціально-економічних змін у кризовий та післякризовий період посилює необхідність інтенсифікувати розпочаті інституційні перетворення з метою усунення їх вад, протидії інституційній кризі та надання структурі державного управління більшої гнучкості у вирішенні суспільних проблем. Необхідно здійснити перехід до перебудови і сталого зростання економіки на нових засадах, стимулювання економічних процесів на основі програмування розвитку, визначення завдань запровадження у державному управлінні стратегічного менеджменту, створення умов для оперативного вироблення, ухвалення і виконання рішень у сфері державної політики відповідно до нагальних потреб модернізації економіки України в динамічно змінюваному світі.

креативно мислячих, ефективних державних і корпоративних топ-менеджерів, здатних реалізувати модернізаційний проект для України. Прийнята Указом Президента України 1 лютого 2012 року Стратегія державної кадрової політики на 2012–2020 роки є важливим кроком у започаткуванні української менеджериальної революції і слугує добротним підґрунтям для подальшого розгортання і втілення на практиці викладених в цих документах ідей, намірів і механізмів здійснення державної кадрової політики. Важливою запорукою цього є досвідчений колектив вчених Національної академії державного управління при Президенті України, який зустрічає 15-річчя вітчизняної науки державного управління в робочому ритмі, з повним усвідомленням всієї складності поставлених завдань і зосереджує свої зусилля на якісному науковому, кадровому забезпеченні реалізації пріоритетних напрямків модернізації нашого суспільства. ■